

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci **žalobce: P. P.**, proti **žalovanému: Ministerstvo dopravy**, se sídlem nábř. Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Miloslav Výbornému ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 21/2016,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Miloslav Výborný **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 21/2016.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) uplatnil v řízení o kasační stížnosti vedeném před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 10 As 21/2016 námitku podjatosti vůči soudci JUDr. Miloslav Výbornému. V úvodu námitky podjatosti stěžovatel uvedl svůj negativní názor na JUDr. Výborného a jeho působení v politice. Dále poukázal na skutečnost, že JUDr. Výborný, jakožto soudce Ústavního soudu, rozhodoval o jeho ústavní stížnosti (věc sp. zn. IV. ÚS 3332/2010). Šlo o stěžovatelovu trestní věc, v níž byl mimo jiné vydán rozsudek Okresního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 3 T 65/2009. Stěžovatel se nelichotivě vyjádřil o soudci Mgr. Janu Šottovi, který se podílel na rozhodování v této trestní věci.

[2] Stěžovatel se označil za nepohodlného a civilizovaným a demokratickým zákonům věrného reemigranta. Současně vyjádřil pochyby nad mentalitou a odbornými znalostmi JUDr. Výborného, které dle jeho názoru odůvodňují jeho strach z tohoto soudce. Stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu posléze zaslal podání, v němž popisoval odnětí svobody ve věznicích na Pankráci a v Ruzyni a své výhrady proti trestnímu řízení, na něj navazujícím věcem, a zejména soudci Mgr. Šottovi.

[3] JUDr. Miloslav Výborný, proti němuž námitka podjatosti směřuje, uvedl, že k projednávané věci ani k osobě stěžovatele nemá žádný vztah.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil vznesenou námitku podjatosti a dospěl k závěru, že JUDr. Miloslav Výborný není vyloučen z projednávání věci vedené pod sp. zn. 10 As 21/2016.

[5] Jak již Nejvyšší správní soud uvedl ve svém usnesení ze dne 10. 2. 2016, č. j. Nao 33/2016 - 26 (dostupné z www.nssoud.cz stejně jako další zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu), integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování představuje základní pilíř a předpoklad fungování soudní moci a všichni soudci jsou povinni jej cítit a naplňovat.

[6] Odrazem uvedeného principu je ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který uvádí, že *[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[7] Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. je nicméně nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon a na něj navazující rozvrh práce určují osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaújatě a spravedlivě.

[8] Problematikou podjatosti soudce se opakovaně zabýval i Ústavní soud. Např. v nálezu ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05 (všechna zde zmíněná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>), konstatoval, „že vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti“ (srov. též náleze ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94). V uvedeném nálezu však zároveň uvedl, že „subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí díít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto; nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z hmotněprávního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou.“ Ústavní soud v tomto svém nálezu také poukázal na skutečnost, že rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci (*personal conviction of a particular judge*), objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (*guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect*). V této souvislosti Ústavní soud citoval rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. 4. 1994, *Saraiva de Carvalho proti Portugalsku*, stížnost č. 15651/89 (česky in: Výběr z rozhodnutí Evropského

pokračování

soudu pro lidská práva ve Strasbourgu Xi/1997, str. 20); a rozsudek téhož soudu ze dne 20. 5. 1998, *Gautrin a další proti Francii*, stížnost č. 21257/93 (česky in: Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 4/1998)

[9] Z vyjádření soudce JUDr. Výborného nevyplývá, že by se v souzené věci za podjatého považoval, neboť, jak uvádí, k projednávané věci ani ke stěžovateli žádný vztah nemá.

[10] Dle § 8 odst. 1, věty druhé, s. ř. s., platí, že *[v]yloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení*. Předchozí soudní řízení je třeba chápat nikoli časově, ale instančně (srov. L. Jemelka, M. Podhrázký, P. Vetešník, J. Zavřelová, D. Bohadlo, P. Šuránek. *Soudní řád správní. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 61). Vyloučen je tak např. soudce, který by měl rozhodovat o kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí krajského soudu, jehož vydání se ten samý soudce účastnil před krajským soudem.

[11] Ve vztahu k nynější věci nelze hovořit o tom, že by JUDr. Výborný rozhodoval o věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Stěžovatel v dané souvislosti poukazoval na skutečnost, že se JUDr. Výborný ve stěžovatelově věci u Ústavního soudu podílel na vydání usnesení ze dne 21. 2. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3332/10. Ve vztahu ke kasační stížnosti projednávané u Nejvyššího správního soudu představuje zmíněné řízení u Ústavního soudu zcela jinou věc, na kterou nedopadá § 8 odst. 1, věta druhá, s. ř. s.

[12] Ústavní soud pod sp. zn. IV. ÚS 3332/10 rozhodoval o stížnosti stěžovatele, který byl shledán vinným ze spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, v tehdy účinném znění (dále jen „trestní zákon“), a trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 171 odst. 1 písm. c) trestního zákona. Současně mu byl udělen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu dvou let a byla mu dále uložena povinnost zaplatit poškozené škodu ve výši 59 824,50 Kč. Nejvyšší správní soud v řízení pod sp. zn. 10 As 21/2016 rozhoduje o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2016, č. j. 10 A 5/2016 - 10, jímž byla odmítnuta stěžovatelova žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2015, č. j. 10/2015-160-SPR/7, ve věci zamítnutí žádosti o vrácení řidičského oprávnění a vydání řidičského průkazu. Důvodem, který vedl Městský soud v Praze k vydání napadeného usnesení, byla překážka litispendence, jelikož zmíněný soud shledal, že se o téže věci již soudní řízení vede.

[13] Lze tak konstatovat, že Ústavní soud ve zmíněném usnesení posuzoval, zda v trestním řízení nebylo porušeno stěžovatelovo právo na spravedlivý proces a zda byla zachována stěžovatelova základní práva při jeho odsouzení pro trestné činy. Jde o zcela odlišnou věc od té, kterou Nejvyšší správní soud projednává pod sp. zn. 10 As 21/2016, kde jde o otázku překážky litispendence před městským soudem, před nímž se stěžovatel bránil postupu správních orgánů ve vztahu k žádosti o vrácení řidičského oprávnění a vydání řidičského průkazu.

[14] Lze dále poukázat na § 8 odst. 1, větu poslední, s. ř. s., dle níž *[d]ůvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Rozhodování JUDr. Výborného u Ústavního soudu pod

sp. zn. IV. ÚS 3332/10 přitom představuje rozhodování v jiné věci, než ve které stěžovatel podal námitku podjatosti. Takové rozhodnutí nemůže zakládat důvod pro vyloučení soudce.

[15] Politická kariéra JUDr. Výborného rovněž nepředstavuje důvod jeho podjatosti. Stěžovatel nepoukázal na žádnou souvislost mezi politickým působením JUDr. Výborného a řízením před Nejvyšším správním soudem, v němž byla vznesena námitka podjatosti. Ani Nejvyššímu správnímu soudu není žádná taková souvislost známa. V řízení o námitce podjatosti tak nelze poukázat na žádnou okolnost spojenou s dřívějším politickým působením JUDr. Výborného, která by představovala podklad pro jakoukoli pochybnost o jeho nepodjatosti.

[16] Samotné negativní subjektivní názory stěžovatele na dřívější politické působení soudce důvod k pochybnostem o nepodjatosti takového soudce nezavdávají. Pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci je podstatné, zda je dán soudcův ať již pozitivní či negativní vztah k věci, k účastníkům či jejich zástupcům, pro který by bylo možno pochybovat o jeho nepodjatosti. Pro pochybnosti o nepodjatosti soudce musí existovat nějaké objektivní skutečnosti, pouhý negativní názor účastníka řízení na soudce nepostačuje. To, že má účastník jednostranně pozitivní či negativní náhled na soudce, který ale naopak k účastníkovi ani k věci žádný vztah nemá, je z hlediska hodnocení podjatosti soudce irrelevantní za situace, kdy účastník nepoukáže na žádné skutečnosti, z nichž by vyplývaly pochybnosti o nepodjatosti.

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti nevybíravým způsobem vyjádřil své stanovisko, v němž zpochybnil charakterové vlastnosti a odborné schopnosti JUDr. Výborného. Nejvyšší správní soud konstatuje, že důvodem pro vyloučení soudce nemůže být samotná skutečnost, že účastník řízení na soudce z určitých důvodů nazírá negativním či pozitivním způsobem, pokud není spojena s nějakou objektivně existující okolností, pro kterou by bylo možno o nepodjatosti pochybovat. Stěžovatel na žádnou takovou okolnost ani v náznaku nepoukázal. Z negativního (či pozitivního) náhledu účastníka na soudce totiž nelze automaticky vyvozovat, že samotný soudce má k účastníkovi (či k zástupci nebo k věci) pozitivní či negativní vztah. V námitce podjatosti se přitom stěžovatel omezil na vyjádření svého názoru na soudce, který má jeho věc rozhodovat, nepoukázal však na žádnou skutečnost, která by odůvodňovala jakékoli pochybnosti o nepodjatosti JUDr. Výborného.

[18] V dané souvislosti lze též poukázat na skutečnost, že soudce jako reprezentant veřejné moci může být (a často také je) objektem i neoprávněné kritiky, současně je však třeba přepokládat a požadovat od soudce vyšší stupeň tolerance a nadhledu, než tomu je u ostatních občanů. Z tohoto důvodu judikatura dovodila, že samotná kritika soudce ze strany účastníka nezakládá bez dalšího vztah soudce k projednávané věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům, a to ani tehdy, děje-li se tak formou žaloby (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014 (dostupný z www.nsoud.cz). Ostatně i Nejvyšší správní soud a Ústavní soud již v minulosti zdůraznily ve vztahu k posuzování podjatosti skutečnost, že soudce často bývá objektem i neoprávněné kritiky, což je běžnou součástí jeho práce. V nálezu Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2011, sp. zn. II. ÚS 105/01, či v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2013, č. j. Nao 42/2013 - 43, pak nebylo shledáno, že by kritika soudce ze strany

pokračování

účastníka založila pochybnosti o nepodjatosti dotyčného soudce. V souladu se zmíněnou judikaturou zdejší soud v nynější věci konstatuje, že kritika ze strany účastníků řízení je běžnou součástí práce soudce, proto i nevybíravé hodnocení stěžovatele na adresu soudce JUDr. Výborného nemohlo založit důvod k pochybnostem o nepodjatosti soudce.

[19] Bez významu pro posouzení nynější námitky podjatosti je potom podání, v němž stěžovatel popisoval odnětí svobody ve věznicích na Pankráci a v Ruzyni a své výhrady proti trestnímu řízení, na něj navazujícím věcem, a zejména soudci Mgr. Šottovi. Důvodem je, že námitka podjatosti směřuje proti JUDr. Výbornému, nikoli Mgr. Šottovi. Průběh odnětí svobody stěžovatele či jeho trestního řízení taktéž nemá návaznost na řízení o kasační stížnosti vedené pod sp. zn. 10 As 21/2016.

[20] Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Miloslav Výborný není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 21/2016.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2016

JUDr. Radan Malík
předseda senátu